

УДК 53:533.1

Борис Л., Голдаєвич Т., Пержило У. – ст. гр. ХЕ-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІВАН ПУЛЮЙ

Науковий керівник: к.і.н., доцент Рокіцький О.М.

Borys L., Goldaevych T., Pershylo U.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

IVAN PULUJ

Supervisor: Rokitskyi O.M.

Ключові слова: вчений, фізик, електротехнік

Keywords: scientist, physicist, electrical engineer

Аналіз творчого доробку Івана Пулюя дає підстави говорити про нього як про яскраву особистість у науці, культурі, в українському громадсько-політичному житті кінця ХІХ – початку ХХ ст. На сьогодні різностороння і успішна наукова діяльність вченого отримала належне висвітлення у науковій та науково-популярній літературі.

Його здобутки у галузі електротехніки та електроенергетики є загально визнаними і отримали високу оцінку сучасників. Праці І.Пулюя з електродинаміки змінних струмів сприяли формуванню певних напрямів дослідження в теоретичній електротехніці. Вчений був одним з організаторів Віденського електротехнічного товариства, фундатором і президентом такого ж товариства у Празі, одним із перших дійсних членів НТШ у Львові.

Рідше зустрічаємо в енциклопедичних статтях інформацію про діяльність вченого у галузі фізичної науки, хоча отримані ним результати в області молекулярної фізики послужили багатим експериментальним матеріалом для побудови молекулярно-кінетичної теорії реальних газів.

Результати його дослідження газорозрядних процесів при високому розрідженні сприяли відкриттю Х-променів та електрона, а дослідження відкритих В.К.Рентгеном Х-променів – становленню Х-променології як науки, її активному застосуванню у медицині.

Його надзвичайно успішна педагогічна та адміністративна діяльність на посаді завідувача заснованої ним кафедри електротехніки, декана та ректора Німецької політехніки у Празі була відзначена високими урядовими нагородами.

Однак для нас, його нащадків, особливо цінним є те, що видатний вчений І.Пулюй поклав своє життя не лише на олтар науки, як зробили це сотні інших талановитих наших земляків, а присвятив його духовному і національному відродженню рідного народу. Починаючи від заснування гімназійальної "Громади" у Тернополі, підготовки україномовної духовної та науково-освітньої літератури, перекладу Біблії і завершуючи активною, безкомпромісною політичною діяльністю – все було спрямовано на формування й утвердження української національної ідеї, що стала провідною у житті вченого.

Своїм різнобічним талантом, плідною працею і високими моральними якостями Іван Пулюй здобув визнання і повагу сучасників, а жертвовною громадською діяльністю заслужив на особливу шану з боку нащадків.